Jutarnji list donosi: “Isticanjem cestogradnje u prvi plan Vlada šalje poruku da se ekonomski rast i dalje temelji na uzimanju stranih kredita i novom zaduženju.” Pozicija aplaudira vladinim namjerama, opozicija prijedlog Vlade ocjenjuje kao marketinški trik. Svima je, ipak, jasno da nas postojeći način razmišljanja neće izvući iz krize.

Hrvatska je svoj rast društvenog proizvoda sve ove godine, koje karakterizira visoki rast inozemnih kredita, temeljila na izgradnji prometnica pa smo tako postali zemlja koja ima po glavi stanovnika više kilometara autocesta nego Njemačka. Nastavak gradnje cesta kako bi se zaokružila cestovna mreža svakako valja pozdraviti. Međtuim, drugo je pitanje da li je to put izlaska iz krize i da li si to možemo priuštiti.

Moje je mišljenje da valja tražiti druge puteve izlaska iz ove dugogodišnje gospodarske krize. Pored očuvanja brodogradndje i unaprijeđenja brodarenja zalažem se za izgradnju desetak naselja po deset tisuća kreveta na manje razvijenim i ratom opustošenim područjima.

Gledano zemljopisno mislim na unutrašnjost Dalmacije, Liku, Kordun, Banovinu, dio Slavonije gdje postoji obilje termalne vode, Zgorje ...

Polazim od pretpostavke da Hrvatska nema dovoljno inozemnog tržišta i da nije problem u proizvodnji već u plasmanu proizvedene robe/usluge. Osim toga deficit platne bilance stvara deviznu obvezu Hrvatskoj koju može podmiriti jedino deviznim prilivom od prodaje roba i usluga inozemstvu. Navedeno se ima interpretirati da treba poduzimati takve poslovne kombinacije koje će biti brzo (jeftino) prihvaćene od strane, prvenstvno inozemnih, kupaca. Upravo bi izgrdanja kapaciteta za treću životnu dob bio proizvod/usluga koju bi bilo moguće uz male troškove „ulaza“ plasirati na inozemno tržište.

Prosječni životni vijek se produžuje. Građane koje smo još jučer smatrali starim ljudima, danas su još, hvala Bogu, vitalni i žele živjeti svoj preostali životni vijek na dostojanstven način. Njihove mirovine i dohoci temeljem investicija iz vremena njihovog aktivnog razdoblja omogućuju im da ostvaruju primjerenu potrošnju koja je od interesa za privatne investitore. Dakle, radi se o rastućem tržištu koje valja zadovoljiti na primjeren način.

Projekt od deset naselja po deset tisuća kreveta daje sto tisuća kreveta čije bi godišnje korištenje iznosilo 300 i više dana. Standardna cijena bi trebala biti cca 800 eura mjesečno što

predstavlja prihod od gotovo milijardu eura. Pored toga građani treće dobi trošili i izvan osnovnog dijela, recimo, 1000 eura godišnje što bi iznosilo dodatnih 100 milijuna eura. Osim toga ti isti građani bi koristili postojeće zdravstvene kapacitete što bi smanjilo postojeće jalove (naše) zdravstvene troškove. (Znamo da niz bolnica danas nema dovoljno pacijenata i da postoji značajna prekapacitiranost.) Manji gradovi, koji su u ratu devastirani, imajući u vidu koncentraciju – „usisavanje“ – Zagreba, neće u postojećim uvjetima sami pokrenuti razvojni ciklus jer jednostavno nema dovoljnog rasta potražnje. Inače, sasvim usput, Zagreb postaje značajni ograničavajući čimbenik razvoja i ne samo zato što državni aparat buja i nalazi se u glavnom gradu, već, prije svega, zato što cijena infrastruktura po stavnovniku je neuporedivo veća u Zagrebu u odnosu na bilo koji drugi hrvatski grad. Ovo stoga što cijena infrastrukture progresivno raste s rastom grada o čemu u Hrvatskoj ne postoji rasprava.

Imamo li u vidu da bi po krevetu trebalo investirati cca 30.000 eura investicija bi iznosila oko tri milijarde eura, bez zemljišta i infrastrukture. Početni kpaital od milijardu eura, što je neuporedivo manje od postojećeg plana investicijske aktivnosti koju će pokrenuti država, mogao bi se povećati za iznos privatnih investitora u zemlji i inozemstvu. Europska unija, čiji ćemo biti članovi u narednih nekoliko godina, gledala bi pozitvno na takvu investiciju jer bi njezine članice mogle rješavati probleme svojih građana treće dobi. Ipak, vodeće tvrtke iz područja građevinarstva (kako visokogradnja tako i niskogradnja), poljoprivredne i prehrambene djelatnosti, turistički djelatnici, drvna industija, tekstilna industrija, itd., imale bi zbog interesa participacije u izgradnji, održavanju i snadbjevanju najveći interes. Takav projekt bi, osim toga, mogao biati financiran putem emisija dionica/obveznica na inozemnom tržištu.

Da bi se navedeno ostvarilo valjalo bi započeti pilot projektom u blizini Zagreba jer se radi o projektu koji zahtjvea valik broj stručnjaka različitih profesija. Naprosto radi se o projektu načina življenja treće dobi sa primjerenim sadržajima a ne o stacionarima u kojima bi njihovi korisnici čekali kraj svog životnog vijeka.

Već sama ideja da nedostaje sto tisuća kreveta i da će isti biti u godinu dvije izgrađeni zahtjeva pokretanje priprema izvođačima radova u svakom pogledu. Ono što mi se čini najznačajnijim je pokretanje primjerenih obrazovnih procesa kako bi se osigurali adekvatna radna snaga. Jasno, to je projekt koji metastazira jer svako od naselja može povećati svoje kapacitete, s jedne strane, i, s druge strane, u vremenu bi se broj naselja povećavao. Kako bi pilot projekt rješio stnadardizaciju tehnološkog procesa bilo bi moguće projekt ponuditi drugim zemljma do razine: „ključ u ruke“.

Na kraju, želim istaći da je ovo moja ideja koju sam iznio pred više godina i koja, na žalost, u uvjetima naše tradicionalne euforije nije naišla na razumjevanje. Danas kada smo u ozbiljnoj

gospodarskoj krizi možda će imati više šanse da postane predmetom šire rasprave. Ovo, jasno, ne umanjuje značaj drugih prijedloga već, što više, predstavlja poziv da se „sukobe“ nove ideje kako bi se pokrenula gospodarska aktivnost što prije uz što je moguće manju cijenu.